

T.E.

País Valencià

NÚM. 270 - FEBRER 2006

www.pv.ccoo.es/ensenyament

“Nosaltres

situem la llibertat i la dignitat de la dona

per sobre de totes aquestes consideracions, i anem a continuar
aquesta guerra com ho hem fet en el passat”

Emmeline Pankhurst. 1975

ENTREVISTA. Ofelia Vila

Secretària de la Dona de CCOO PV

ENTREVISTA. Pas Garcia

Coordinadora de l'AMIT al PV

Editorial

Avançant el 8 de març
Manolo Picó / Maribel Belda 3

Entrevista

Ofelia Vila, secretaria de la dona de la Confederació Sindical de CCOO PV 4

Pas Garcia Martinez, coordinadora de l'Associació de Dones Investigadores i Tecnòlogues (AMIT) al País Valencià 6

Secretaria de la Dona

8 de març, balanç i perspectives
Maribel Belda 8

La construcció dels afectes
Rosalía Salcedo 9

Secretaria de Salut Laboral

Tipus de violència contra les dones
M.ª Ángeles Gea 10

El sexisme en els videojocs
Lola Blasco Rico 11

Ensenyament Privat

«Pla Concilia»: està molt bé, però estaria millor si fóra per a tots i totes
Pepa Ramis 12

Acció Sindical

Ober el termini per a sol·licitar les residències de Temps Lliure 2006 13

Programes d'acompanyament escolar
Inma Sánchez 14

De l'u al dotze. Dos
Ferran-Vicent García 15

Vesteix el Centre de lila 16

Ilocs on pots trobar-nos

COMARCA	TEL.	CORREU ELECTRÒNIC
COMARQUES DEL NORD	96 426 01 52	ensecastello@pv.ccoo.es
CAMP DE MORVEDRE - ALT PALÀNCIA	96 267 47 21	uc1515@pv.ccoo.es
EL CAMP DE TÚRIA	96 278 34 68	ensenyament@pv.ccoo.es
L'HORTA	96 388 21 55	ensenyament@pv.ccoo.es
LA HOYA DE BUÑOL	96 250 03 94	uc1519@pv.ccoo.es
PLANA DE UTIEL - REQUENA	96 230 25 69	uc1519@pv.ccoo.es
LA COSTERA - C. NAVARRÉS	96 228 01 45	uc1517@pv.ccoo.es
LA VALL D'ALBAIDA	96 291 45 04	uc1525@pv.ccoo.es
L'ALCOIÀ - COMTAT	96 554 39 66	uc1502@pv.ccoo.es
LA SAFOR	96 295 41 36	uc1523@pv.ccoo.es
LA RIBERA	96 241 77 95	alzira-ensenyament@pv.ccoo.es
ALACANTÍ	96 598 25 84	epublica-alacanti@pv.ccoo.es eprivada-alacanti@pv.ccoo.es
LA MARINA	96 578 01 72	denia@pv.ccoo.es
	96 585 70 07	uc1506@pv.ccoo.es
ALT VINALOPÓ	96 580 09 70	uc1507@pv.ccoo.es
MITJÀ I VALLS DEL VINALOPÓ	96 538 79 47	uc1507@pv.ccoo.es
BAIX VINALOPÓ	96 667 53 00	enseix@pv.ccoo.es
VEGA BAIXA	96 674 00 65	enseorihuela@pv.ccoo.es
	96 571 14 56	ensetorreveja@pv.ccoo.es
UNIVERSITAT		
VALÈNCIA - ESTUDI GENERAL	96 398 30 17	ccoo@uv.es
POLITÈCNICA DE VALÈNCIA	96 387 70 40	ccoo@upv.es
ALACANT	96 590 34 86	ccoo@ua.es
JAUME I DE CASTELLÓ	96 472 88 13	ccoo@nuvol.uji.es
MIGUEL HERNÁNDEZ, ELX	96 665 85 94	ccoo@umh.es

PÀGINES CENTRALS

Unitat didàctica a partir de *Les amants* d'Elfriede Jelinek, una mirada crítica de la societat patriarcal. Per Gemma Marrahí.

T.E.
Federació d'Ensenyament
CC.OO.

PAÍS VALENCIÀ

Les fotografies que apareixen en aquest número són de la ciutat de París.

Coordina:
Ferran García

Consell de Redacció:

María Ángeles Alonso, Maribel Belda, Fernando Casanova, Rafa Doménech, María Ángeles Gea, Alejandro Lorente, José Manuel Mora, Pep Lloret, Ramón Martínez, Pilar Paniagua, Pepa Ramis, Inma Sánchez, Paco Sellés, Luis G. Trapiello, Miguel Ángel Vera

Coordina l'edició en castellà:

Roberto Romero

Col·laboren:

Dolors Monferrer, Pep Durbán

Oficina de Promoció i d'Ús del Valencià de CCOO PV:

Purín Morant / Laura Armero

Fotos: Pilar Tabuena, Sonsoles Giner i Ferran García

Edita:

Federació d'Ensenyament de CCOO PV
www.pv.ccoo.es/ensenyament

Imprès en paper reciclat

DIPOSIT LEGAL: M. 4406-1992
ISSN: 1131-9615

La Revista T.E. del País Valencià s'edita també en castellà. Aquesta edició la podeu consultar a la nostra pàgina web: www.pv.ccoo.es/ensenyament. La trobareu a l'apartat: Publicacions / Federació d'Ensenyament CCOO-PV / TE, disponible des del número 258 corresponent al mes de desembre de 2004

El Consell de Redacció de la T.E. del País Valencià, juntament amb l'Oficina de Promoció i d'Ús del Valencià de CCOO-PV, són responsables de les traduccions dels articles.

La Federació d'Ensenyament de CCOO del País Valencià no s'identifica necessàriament amb les opinions exposades en els articles signats.

Avançant el 8 de març

Manolo Picó
Secretari General
FE CCOO PV

Maribel Belda
Secretària de la Dona
FE CCOO PV

CELEBREM AQUEST 8 de març en un clima d'avanç social en les conquestes de drets de les dones. S'ha complert un any de la Llei contra la violència envers les dones i encara que aquesta llei estableix els instruments judicials i policials necessaris per a evitar els agressions de gènere, falta un llarg tram perquè la Llei siga efectiva. Assistim encara a nombroses morts i agressions cap a les dones que ens revelen que les lleis de vegades només expressen cap on ha d'anar la societat; però la seua efectivitat depen de mecanismes de transformació social complexos que han de fer-se presents, com ara, l'educació i la introducció de normes públiques que rebutgen les agressions i discriminacions de gènere.

S'ha obert també el debat de temps de treball com a instrument de conciliació de la vida laboral i familiar. Rebutgem cada vegada amb més fermesa el fet que atesa l'actual distribució horària laboral, els permisos parentals tendeixen a descarregar sobre la dona la major càrrega d'atenció dels fills i de les filles, tant en els moments de naixement i criança com en l'escolarització. Les administracions i sindicats estem impulsant acords de «Conciliació de la vida laboral i familiar» que procuren augmentar permisos de maternitat-paternitat i afavorir la implicació dels pares també en l'atenció dels fills i de les filles. Aquestes són mesures que s'han d'aplicar també en l'ensenyament mitjançant la introducció d'aquestes qüestions en el debat de les jornades de treball —escolar, lectiva, laboral— d'alumnat, docents i personal complementari, però també en el pla laboral general. No és acceptable que siguem l'estat d'Europa que acaba la seua jornada laboral més tard i que estableix un divorci important entre jornada escolar i laboral de pares i mares.

Cal afegir que la força de treball donada per les dones que assumien el paper de cuidadores de persones majors, fills, habitatge, etc., està desapareixent lentament. Es tracta però, d'una anàlisi parcial atés que altres dones estan ocupant el seu lloc: dones immigrants, de forma que s'estableix així un nou

---

Les administracions i sindicats estem impulsant acords de «Conciliació de la vida laboral i familiar» que procuren augmentar permisos de maternitat-paternitat i afavorir la implicació dels pares també en l'atenció dels fills i de les filles

---

Persisteixen les diferències de valoració dels llocs de treball i persisteixen les diferències en la incorporació en els llocs de direcció

---

cicle on de nou altres dones assumeixen allò que ha sigut el rol social de la dona a l'Estat espanyol fins fa ben poc.

No podem valorar positivament la forma com s'està produint aquesta incorporació de la dona al treball. Persisteixen les diferències de valoració dels llocs de treball i persisteixen les diferències en la incorporació en els llocs de direcció.

Mentre la taxa d'ocupació masculina a l'Estat espanyol es manté en paràmetres semblants a la taxa europea, en el cas de les dones la precarietat és de les majors d'Europa. En aquesta direcció, és significatiu que des de CCOO defensem les ofertes d'ocupació en el sector públic i en especial en l'ensenyament. Per a nosaltres no sols signifiquen estabilitzar ocupació en precari, sinó que en el nostre cas significa establir la major consolidació d'ocupació femenina de tots els sectors laborals, entre un 60 a 80% en primària i més d'un 60% en secundària. Ocupació estable i de qualitat. Però hem de donar més passos, aquesta alta taxa de representació en l'ensenyament no es correspon a la de llocs de responsabilitat en equips directius en l'ensenyament en general. Poques directores, poques deganes i una o cap rectora és el panorama que es dibuixa de cap a cap de les nostres universitats, escoles i instituts.

Panorama esperançador en general, però canviant i de complexitat creixent, a causa de l'arribada de persones d'altres països amb llengües diferents, altres models culturals i, malauradament, també inèrcies masclistes en molts casos. En tot cas, és un repte per al conjunt de la nostra societat i en el qual l'escola jugarà un paper important però lligat a l'evolució social que es pugua produir.

Hem desgranat succintament la percepció que tenim de la situació de la dona aquest 8 de març del 2006. Mentre celebrem avanços i lluitem contra retrocessos, seguim al carrer manifestant nostra repulsa per les agressions i morts de companyes que esquitxen l'actualitat periòdicament (a València, tots els dimecres a les 7 de la vesprada, davant l'Ajuntament).

Sense retrocessos, sense agressions cap a la dona, avancem en drets igualtat i llibertat.

Ofelia Vila, secretaria de la dona de la Confederació Sindical de CCOO PV

Per Xus Pérez i Maribel Belda

Nascuda a Salamanca, va realitzar el batxillerat a Galícia i els estudis universitaris al País Valencià, a la Facultat de Filosofia i Lletres. Actualment té plaça definitiva com a professora a l'IES «Ferrer i Guàrdia» de la ciutat de València. Casada mentre estudiava la carrera universitària, és mare d'un fill i una filla.

Afiliada al PCE a la secció universitària als anys 70, en la clandestinitat, participà a la lluita antifranquista i visqué des de la primera fila la crisi de la caiguda del PCE de La Universitat de València. Des de la posada en marxa de les primeres Comissions Obreres va abandonar la militància política i es dedica a la tasca sindical a temps «més que complet».

Fou delegada de la Junta de Personal Docent no Universitària des de principis dels anys 90 quan va encapçalar la llista per a les eleccions sindicals de CCOO PV.

Actualment és Secretària de la Dona de la CS de CCOO PV, càrrec que ocupa des de l'any 2000.

Quan se't va proposar des de CCOO PV ser la responsable confederal de la Dona, que et va fer acceptar?

Quan, abans del VIIé Congrés, Joan Sifre em va proposar formar part de l'Executiva Confederal i fer-me càrrec de la Secretaria de la Dona, vaig tindre dubtes en un primer moment, perquè el meu treball com a delegada sindical de la Federació d'Ensenyament m'agradava i em satisfieia, però després d'haver parlat amb ell i conèixer el contingut d'aquesta Secretaria, ho vaig acceptar sense dubtar. Crec que una oportunitat com aquesta només passa per la teua porta una vegada en la vida i jo no la podia perdre. Van ser principalment dos factors els que em van atraure: formar part de la direcció del meu Sindicat i conèixer fil per randa el món laboral de les dones, tant de l'àmbit públic, del que jo vinc, com de l'àmbit de l'empresa privada.

L'entorn laboral de les dones és dur per la seua notòria discriminació, sobretot en l'empresa privada. I des de CCOO, encara que no podem arreglar-ho tot, tenim possibilitat d'influir en les empreses per ser la primera força sindical i per treballar amb serietat.

Consideres que és encara necessària la Secretaria de la Dona en els òrgans de decisió del sindicat?

La Secretaria de la Dona continua essent necessària com a instrument útil per aplicar les polítiques de gènere. És a dir, és una Secretaria transversal perquè qualsevol decisió que es pren al Sindicat afecta d'una manera distinta als homes que a les dones. No oblidem que en el Sindicat, com a totes les organitzacions públiques eminentment androcèntriques, les dones hem anat introduint-nos sense que es canvien les estructures organitzatives, d'ací les nostres dificultats d'integració.

Creus que és un problema de les dones la seua escassa participació en els òrgans de direcció dels centres de treball, en les juntes de personal, en els comitès d'empresa...?

No és un problema de les dones, és un problema cultural i és aquesta cultura la que cal anar canviant poc a poc. La societat ha anat adjudicant-nos les tasques de l'àmbit domèstic, impedit-nos així la nostra participació en l'àmbit públic. Però les dones no tenim uns gens específics que ens facen ser mares estupendes i companyes meravelloses. Cal educar també els nostres companys perquè tinguen una participació a l'àmbit domèstic en règim d'igualtat, la doble jornada laboral que patim les dones ens dificulta la participació activa en les organitzacions.

Les dones anem guanyant espais en qüestions públiques, però en qüestions laborals, creus que queda encara molt per recórrer?

El mercat de treball és un dels espais, juntament amb el domèstic, on, de manera més crua es produeix la discriminació envers les dones. La major part dels empresaris continua veient a les treballadores com un problema per a la seua empresa i, en igualtat de condicions, acaben contractant un home. Les dones tenim dificultat en l'accés al mercat de treball, dificultat de permanència en aquest i un

índex molt baix d'accés als llocs de presa de decisions; continuem patint una discriminació salarial de fins un 30%, ocupant la major part dels contractes a temps parcial i essent les autèntiques protagonistes de l'economia submergida.

Consideres que la LOE té avanços importants des del punt de vista de gènere?

La nova Llei d'educació arreplega alguns aspectes importants amb respecte a la igualtat dels gèneres, ja en la seua declaració de principis fa al·lusió a la seua aposta per la igualtat que ajude a superar qualsevol tipus de discriminació.

També planteja la formació permanent del professorat en matèria d'igualtat i arreplega una nova assignatura, l'educació per a la ciutadania, que pot oferir un espai per a la reflexió sobre els drets humans i en què s'ha de prestar atenció a la igualtat entre homes i dones. A més, estableix que és competència del Consell Escolar proposar mesures i iniciatives que afavorisquen la igualtat entre homes i dones. Aquests principis tenen que ser desenvolupats amb una exigència controlada pels òrgans de direcció, de tal manera que a través de l'escola es vagen superant les discriminacions pel que fa al gènere.

Quins aspectes, en la teua opinió, consideres bàsics i la nova Llei no els arreplega?

Hi ha un aspecte de la nova Llei que, en la meua opinió, és bàsic per aconseguir superar les diferències que al llarg de la història s'han establert entre homes i dones: la religió com a assignatura. Encara que no siga evaluable, no es pot impartir en les escoles, entre altres moltes coses perquè pràcticament tots els sistemes religiosos plantejen una dependència de les dones amb respecte als homes.

Davant la proximitat de la major part de les eleccions sindicals, consideres que segueix essent necessari animar a les dones a participar-hi?

Per descomptat, em sembla imprescindible que, les dones, no solament puguem decidir amb la nostra participació qui ens ha de representar sinó que, a més a més, és necessari que hi haja dones en les candidatures de tots els sectors. És cert que els nostres companys són cada dia més sensibles al problema de la discriminació i de la violència contra les dones, però també és cert que quines la patim som nosaltres, i que ocupar llocs que fins ara ens estaven vedats és una manera de lluitar contra aquesta discriminació.

Què els diries a les dones que creuen que és indiferent participar amb el seu vot en l'elecció dels seus representants sindicals? O, que no consideren rellevant el nombre de dones a les llistes electorals?

Les dones som el 52% de la població i, en conseqüència, la nostra participació cal mesurar-la també en termes de justícia equitativa; però, a més a més, cal adonar-se que aconseguir el dret al vot va ser un gran èxit dels moviments ciutadans i, coherentment, les dones hem de fer-lo valer per anar superant aquesta ciutadania de segon ordre que al llarg de la història se'ns ha adjudicat.

En aquests moments en que està estenent-se entre l'opinió pública el debat sobre la jornada laboral, com creus que podem incidir les dones treballadores de l'ensenyament per aconseguir una jornada més racional al nostre País?

Normalment, a les treballadores de l'ensenyament ens coincideix l'horari laboral amb l'horari escolar, però no així a la resta de les treballadores i treballadors d'altres sectors. Cal racionalitzar la jornada laboral. Ara mateix som el país els treballadors i treballadores del qual romandrem més temps en el lloc de treball, però no som

necessàriament el país amb la major productivitat. La conciliació de la vida familiar i laboral, que és cosa d'homes i de dones, cal fer-la possible flexibilitzant la jornada laboral.

CCOO, sindicat d'homes i de dones, ha aconseguit ja els objectius de igualtat al seu si que es va proposar en 1993, amb la celebració de la 1ª Conferència d'homes i de dones?

No, no s'han aconseguit. Arribar a la igualtat entre homes i dones, en qualsevol àmbit, no és fàcil, perquè són molts els anys de domini masculí en totes les institucions socials i, en conseqüència, totes les estructures estan fetes per ells i per a ells. Però també és cert que aquests darrers anys s'han guanyat moltes quotes d'igualtat, seria absurd negar-ho, i s'han guanyat plasmant el problema de la discriminació; és a dir, mirant a la realitat de cara; per contra, si no intentem arreglar-la, ens passarà factura.

Què et semblen els percentatges d'afiliació de dones en el nostre sindicat?

Sobretot en la empresa privada, aquests són baixos; però no així en els sectors públics. A Espanya i al País Valencià no existeix cultura afiliativa a les organitzacions sindicals. Durant l'època franquista érem clandestines i ara, encara que estem en la legalitat, s'utilitzen tot tipus de mètodes per evitar que treballadors i treballadores s'afiliïn a un sindicat de classe com Comissions Obreres. Però si alguna persona hauria d'afiliar-se a una organització com CCOO, que lluite pels seus drets i defense la seua situació laboral, som les dones, perquè som la part més feble en el mercat de treball.

Quines raons donaries a les dones que encara no s'han afiliat a CCOO perquè ho facen?

Volem que aquest sindicat siga de veritat una organització d'homes i de dones, perquè amb una afiliació massiva de dones aconseguirem, no només millorar un sindicat, sinó, sobretot, una societat més justa, més participativa i cada vegada més igualitària.

Pas Garcia Martinez, coordinadora de l'Associació de Dones Investigadores i Tecnòlogues (AMIT) al País Valencià

Per Ferran Garcia

Nascuda a La Canyada (Alacant) l'any 1970 és llicenciada en Física l'any 1993 a l'especialitat de Física Fonamental en l'àrea d'Òptica. És professora Titular d'Universitat a la Universitat de València des de l'any 2002 i actualment dona classes a la Facultat de Física, a la Llicenciatura en Física i a la Diplomatura d'Òptica i Optometria.

És estudiant de ciències des de la seua incorporació a la Facultat i investigadora des de l'any 1993, primer com a becària, després com a ajudant de Facultat i actualment com a professora titular. Preocupada per la situació de la dona en els àmbits acadèmics científics (a la seua Facultat, les dones representen aproximadament el 12%) pertany a l'Associació de Dones Investigadores i Tecnòlogues (AMIT) des de l'any 2002.

Com fou que t'incorporares a l'AMIT?

Em va arribar un correu electrònic de la presentació de l'associació en uns seminaris de dones i ciència a Madrid el maig de 2002 al qual va assistir l'Ana Birulés, Ministra de Ciència i Tecnologia. En aquell seminari es va presentar l'Associació i em vaig associar immediatament seduïda pels objectius i preocupacions de l'Associació.

Al principi assistia a les assemblees i després vaig anar participant més activament.

Participaves a molts seminaris sobre aquest tema?

No recorde cap altra convocatòria, però sí recorde que era un tema —la relació de les dones amb l'àmbit i l'entorn científic— que em preocupava bastant pel fet de tindre poques col·legues dones i per la diferència entre la meua manera d'entendre el món científic comparat amb els meus col·legues homes.

Quin tipus de diferències?

Quan veus que tots els càrrecs de responsabilitats de gestió, els caps de grup d'investigació, els directors de tesi, els caps de departament... recauen majorment en homes, t'adones que no hi ha una paritat en la distribució de responsabilitats sinó que veritablement existeix l'anomenat sostre de cristall que impedeix l'accés a molts llocs de les dones. Estem veritablement lluny de la participació igualitària.

A banda de la diferent representativitat als càrrecs, trobes més diferències entre la forma de desenvolupar la seua tasca homes i dones?

Vull assenyalar que a banda dels càrrecs de responsabilitat en la gestió acadèmica hi ha una gran diferència en el nombre de càtedres d'universitat fins al punt que de tots els catedràtics i catedràtiques d'universitat de l'Estat espanyol solament el 13% son dones.

Hem de comprendre que ser catedràtic d'universitat és l'esglaó últim i més alt en la carrera acadèmica i investigadora universitària. Fóra de l'ambient universitari, al CSIC el càrrec de major reconeixement científic és professor o professora d'investigació i en aquest cas les dones tampoc superem el 15%.

Sobre la manera de fer ciència, és clar que hi ha diferències entre homes i dones. A banda les dones assumim unes càrregues imposades per l'organització familiar, que si bé aquesta situació es va conciliant millor, encara recau majorment amb nosaltres. Açò es tradueix en el fet que es més difícil per a les dones investigadores fer estades d'investigació a l'estranger, per posar un exemple. Normalment es la dona la que renuncia temporalment a la seua professió per tal de donar suport a la promoció investigadora de la seua parella.

Com afronta aquests problemes l'AMIT?

El nostre treball es centra a elaborar estadístiques que facen palesa la discriminació actual, a provar d'aconseguir la creació d'uni-

tats de treball i estudi de la relació dona i ciència a les organitzacions oficials.

En la declaració i en les estratègies per a l'any 2005 assenyalàvem que volem promoure la incorporació plena de les dones en la investigació, en la ciència i en la gestió acadèmica. El nostre objectiu és acabar amb la discriminació i trencar aquest sostre invisible que limita l'accés de les dones a llocs de lideratge al món acadèmic, científic i tecnològic.

Esteu assolint els objectius que us plantegeu?

En aquest sentit, em sembla molt positiu que el Ministeri d'Educació i Ciència crearà una unitat específica de dones i ciència que estarà dedicada a estudiar la situació de les dones a les institucions i millorar la seua presència en aquestes. Espere que finalment es duga a terme el més aviat possible. De fet, la dona que assumirà la direcció d'aquesta unitat es membre d'AMIT.

Per fer possible la creació d'aquesta unitat ha estat significatiu el treball dut a terme per dones que son membres de l'AMIT, les quals han recopilat dades de la situació de les dones a les institucions acadèmiques i investigadores. Amb aquests estudis s'ha ajudat a conscienciar els diferents òrgans de govern la necessitat de crear aquest tipus de unitats.

També hem realitzat estudis sobre el problema de la paritat des de la fundació de l'Associació, i hem participat en jornades i cursos organitzats per diverses entitats preocupades pel problema com ara l'Escola d'Estiu de la UIMP o la Universitat Autònoma de Barcelona, entre d'altres.

A Catalunya, per exemple, s'ha creat una comissió dins del Consell d'Universitats dedicada a l'estudi i a la promoció de la paritat dins del món científic i tecnològic de la qual forma part l'AMIT.

Aquests exemples donen una idea de quina és la direcció en la qual treballem a l'AMIT i és clar que pensem continuar en aquesta feina ja que queda molt per assolir.

Aquest és un tema com tants d'altres que depenen en gran mesura de les administracions autonòmiques. En aquest sentit com està organitzada l'AMIT?

Buscant l'efectivitat i l'organització en petits grups que afavorisquen la comunicació hem creat una sèrie de nodes per comunitats autònomes. D'aquests nodes els més nombrosos són els de Madrid, Catalunya i Andalusia. El nostre node, al País Valencià, es situa en quart lloc pel que fa al nombre de membres.

Quin és el teu paper dins aquest node del País Valencià?

Sóc, juntament amb una professora de la Facultat de Psicologia, una de les dues primeres sòcies d'AMIT al País Valencià des de gairebé l'inici de l'associació.

Actualment, sóc la coordinadora del node valencià i açò implica que estic encarregada de coordinar les activitats que es desenvolupen en el node i d'informar a la junta directiva estatal.

Sou un node molt actiu?

Ara per ara som unes 25 dones associades a tot el País Valencià i per tant un dels nostres objectius més importants és augmentar aquest nombre i la nostra capacitat d'estudiar, de plantejar i de solucionar problemes associats a la paritat dins del món científic.

Val a dir que l'AMIT integra també dones del món industrial i no solament universitari però en aquest àmbit ens trobem amb una situació molt menys permeable a l'associacionisme i als estudis de gènere.

Malgrat aquest nombre reduït de sòcies (del qual en formen part alguns homes) hem de dir que treballem en condicions de gran voluntarisme ja que cap de nosaltres és professional en aquest camp; som professores que fem el nostre temps lliure a col·laborar a visibilitzar i intentar solucionar les situacions de discriminació, així com denunciar els mecanismes que les generen. Gosaria dir que es tracta d'una solidaritat entre dones, de la qual participen homes i el fruit de la qual beneficiarà tota la societat.

Quins projectes esteu encetant a l'àmbit autonòmic?

Ens hem entrevistat amb el vicerector de Política Científica de la Universitat de València per demanar suport en la difusió del treball i l'existència de l'Associació a l'àmbit de la UVEG. Fruit d'aquest diàleg ha estat el compromís, per la seua banda, d'organitzar, conjuntament amb l'AMIT, des de la Càtedra de Divulgació de la Ciència unes jornades sota el lema «Més Dones» al llarg de tot el curs que oferiran xerrades, col·loquis, conferències sobre temes relacionats amb les dones i la ciència.

Amb aquestes jornades farem veure que volem *més dones* a l'àmbit acadèmic i el 13 de febrer vindrà una de les dues rectores que hi ha a les universitats espanyoles (Adelaida de la Calle, de la Universitat de Màlaga); *més dones* a tots els àmbits de la nostra societat i vindrà, al mes d'abril, la sociòloga M. Àngeles Durán i *més dones* als òrgans de govern i vindrà Capitolina Díaz, professora de sociologia de la Universitat de Oviedo i futura directora de la Unitat Específica de «*Mujer y Ciencia*» del MEC.

Realitzarem també presentacions de l'Associació a les universitats del País Valencià i buscarem medis per donar a conèixer el nostre projecte tot buscant el màxim ressò a la nostra societat i augmentar el nombre de sòcies, que a la fi és l'objectiu més important i que ens donarà major força tant a l'àmbit estatal com en l'autonòmic.

Com podem posar-nos en contacte amb l'AMIT?

Disposem d'una pàgina web www.amit-es.org i per associar-s'hi o contactar amb nosaltres cal fer-ho mitjançant correu electrònic (pascuala.garcia@uv.es).

A partir de la constitució del node del País Valencià establim reunions bimensuals amb seu a les diferents universitats valencianes i difondrem oportunament aquesta informació.

Per acabar, amb quines paraules engrescaríes els homes i dones del PV per que s'associaren a l'AMIT?

Diria que és necessari fer visible un problema que ens passa desapercebut fins i tot a nosaltres, les dones; que la solució per a totes aquelles que s'han sentit discriminades o han vist barrat el seu pas per ser dones passa per associar-se amb altres dones i que tots i totes tenim molt a guanyar amb l'assoliment de la paritat al món científic i tecnològic. Com diem a AMIT, no hem de deixar el temps passar, hem d'actuar perquè el retrocés no siga possible!

Maribel Belda
Secretaria de la Dona

8 de març, balanç i perspectives

ÉS L'OBJECTIU d'aquestes línies mostrar de quina manera el treball de la Secretaria de la Dona segueix encaminat cap a la millora de les condicions laborals, socials i personals de les dones. Explicaré com desenvolupem els objectius aprovats en el VIII Congrés Confederal de CCOO, que fan referència entre d'altres a la inclusió activa de les dones al sindicat, a la integració de gènere en totes les polítiques sindicals, a la difusió de les polítiques de gènere, així com a promoure la pràctica coeducativa en tots els àmbits.

Per a aquesta secretaria, per tant, la integració de la dimensió de gènere en totes les polítiques sindicals és prioritària i fonamental, incidint en la necessitat que la negociació col·lectiva siga l'instrument per a arribar als objectius marcats.

I és en aquests moments en què està oberta la negociació tant de la Llei orgànica d'educació, l'avantprojecte de Llei orgànica de modificació de la LOU i l'Estatut docent, com la redacció de l'Estatut bàsic de l'empleat públic, quan cal incidir perquè es reculla un compromís fonamental a favor de la igualtat i de la no discriminació entre dones i homes, tenint en compte totes les propostes i reivindicacions que també des de CCOO hi fem:

- **Continuar treballant en l'aplicació y ampliació dels drets que possibiliten la conciliació laboral i personal**, ja que la dedicació de les dones en les tasques de cures familiars fa que la discriminació laboral de les treballadores siga una dificultat per a accedir a l'ocupació, per a la promoció, i fins i tot per a acceptar o assumir càrrecs directius. Les mesures que des de CCOO portem proposant i en molts convenis i acords ja es recullen són: una regulació no restrictiva del permís de lactància donant possibilitat al treballador o treballadora de l'acumulació voluntària de les hores, la reducció i flexibilització de la jornada laboral, una llicència de paternitat intransferible, ampliació del permís maternal, l'ampliació dels permisos retribuïts així com de les llicències per atenció de menor o familiar a càrrec, l'adequació dels horaris en què s'imparteix formació perquè la vida professional i les responsabilitats familiars siguen compatibles...
- **Evitar el llenguatge sexista, atesa la importància del llenguatge** en la formació de la identitat social de les persones.

- **Regular l'assetjament sexual en la nostra normativa laboral**. L'assetjament sexual, segons disposicions europees, és «la conducta de naturalesa sexual o altres comportaments basats en el sexe que afecten la dignitat de la dona i de l'home en el treball. Açò pot incloure comportaments físics, verbals o no verbals indesitjats». Com es desprèn d'aquesta definició l'acacament és una manera de discriminació i una manifestació de la violència de gènere que fa necessària la seua definició per a poder identificar-ho i actuar amb major eficàcia sobre el problema. A més, com a tal conducta que puga sancionar-se és necessari que es tipifique.
- **Instar a l'Administració a què aplique la Llei orgànica 1/2004 de 28 de desembre de Mesures de protecció integral contra la violència de gènere**, per la incidència que té aquesta llei també en la normativa laboral i educativa, que permeta adoptar mesures tant de caràcter preventiu, com de sensibilització i d'intervenció.
- **Establir mesures que permeten afavorir l'accés de les dones a llocs de responsabilitat**, govern i participació.
- **Garantir mesures d'acció positiva** que facen possible la igualtat d'oportunitats entre dones i homes...

I és des de CCOO, i des d'aquesta Secretaria, des d'on et demanem que participes i t'impliques activament en la presa de decisions en tots els àmbits que et siga possible. Només participant decidirem en allò que ens afecta de manera col·lectiva.

La construcció dels afectes

Rosalía Salcedo
Pública no Universitària

UN CANVI evident a les últimes dècades, no exempt de tensions, ha estat la conquesta de majors drets de les dones tant a nivell públic com privat. **Aquest fet ha implicat trencar els motlles clàssics assignats a les dones com mare-esposa, però també ha comportat canvis en el rol dels homes com a la persona que sols treballa i aporta un salari a l'àmbit familiar;** ell també col·labora i fins i tot es responsabilitza de tasques anteriorment assignades a les dones (até els fills, realitza la compra, escura, planxa, cuina, etc.).

Un col·lectiu de dones ha accedit a treballs remunerats i gaudeix de autonomia i independència econòmica, però li genera certa tensió interna com a conseqüència de l'educació que ha rebut. La dona ha conquerit drets i reconeixement públic i privat, malgrat que encara no ha conquerit el dret a viure. És debat entre els aprenentatges culturals i els seus canvis. La superació del seu paper tradicional com a *mare-esposa* li implica cert sentiment de culpabilitat. **La satisfacció que comporta la realització personal en l'àmbit social apareix amb el cost d'insatisfacció, d'endeutament i, de vegades, de culpa respecte a la vida privada.** Es percep una integració insuficientment harmònica entre els seus diferents espais. Ha assumit rols menys tradicionals, però manté iguals les demandes pel que fa al compliment dels rols tradicionals. El repte és articular la dedicació als altres (maternitat i vida personal) i els espais professionals.

Un intent d'explicació d'aquesta situació se centra en el fet que des de menuts es desenvolupa la nostra afectivitat que hi és marcada pels formats de gènere que són els rols preestablerts d'allò que en determinada cultura i moment històric significa ser una dona o un home. És a dir, serà l'entorn social, inicialment representat pels pares i la resta de la família, i més endavant pels educadors, els amics, els mitjans de comunicació, i totes les institucions els qui reglamenten i prescriuen les pautes socials.

D'acord amb la teoria de Bowlby, tots els sers humans tenen en el seu cuidador —en la nostra cultura normalment la mare— el primer objecte d'afecte, objecte que satisfà les necessitats fisiològiques que fan possible la supervivència.

Tant la xiqueta com el xiquet necessiten inicialment del plaer de la proximitat física de la mare que gradualment anirà més enllà de la satisfacció de les necessitats fisiològiques, orientada a apla-

car necessitats i desitjos de tipus emocional per a contrarestar el sentiment de desemparament, d'impotència. En la xiqueta es potenciaran aquestos sentiments durant el procés de socialització, mentre que en el xiquet es primarà la seua desaparició.

En la xiqueta tot el procés de socialització tendirà a reforçar la dependència emocional, com censurar-la per voler explorar el món restringint-li la llibertat de moviments, ensenyar-li a ser obedient, docil, i en general a inhibir-se, a ser bona xiqueta. O siga, ser complaents amb el que els altres esperen d'elles. Amb aquest aprenentatge estem afavorint el sotmetiment i la passivitat de la dona, i una persona més vinculada a les necessitats dels altres que de si mateixa.

En canvi en l'educació dels barons se'ls facilita l'accés al món extern i es propicia el desenvolupament de més habilitats físiques i instrumentals, se'ls estimula a explorar el món i la seua individualització i a allunyar-se dels llaços emocionals, i se'ls potencia la capacitat de competir i rivalitzar amb l'altre, i fins i tot mostrar la seua agressivitat.

En definitiva, es van configurant patrons emocionals diferents: a l'home se l'exercita en el domini del món de fora de l'entorn familiar i a la dona en la cura i la preservació de l'espai domèstic. Encara que les dones hagen accedit a quotes de participació i responsabilitat a l'esfera pública el pes d'aquestos patrons emocionals produeixen conflicte intern.

CURS DE FORMACIÓ: PROGRAMES EDUCATIUS PER A DOCENTS A L'EXTERIOR

Curs de 20 hores / Homologat per la Conselleria d'Educació Cultural i Esport
A celebrar a VALÈNCIA, Plaça Nàpols i Sicília, 5, els dies 3, 4, i 5 de març

Inscripcions fins al 27 gener. IMPORT a determinar

Ponent SARA ALVAREZ, Secretària de la Federació d'Exterior de la FE de CCOO

Més informació en la nostra pàgina WEB: <http://www.pv.ccoo.es/ensenyament>

M.ª Ángeles Gea
Secretaria de
Salut Laboral

Tipus de violència contra les dones

A NINGÚ se li escapa que vivim en un món violent. Aquesta violència es palpa en l'àmbit educatiu, es respira en l'àmbit social i institucional, s'ol en l'àmbit domèstic, i com no podia ser de cap altra manera, també es percep en l'àmbit laboral. **Som les dones els subjectes passius que més violència patim, i moltes vegades aquesta violència és simplement pel fet de pertinença al gènere femení.**

La violència contra les dones no és un problema que afecte tan sols les dones de països en via de desenvolupament, ni pertanyents a sectors marginals, ni una qüestió racial. Afecta dones a escala mundial de tots els grups racials i sectors econòmics.

Són moltes les classificacions que es poden realitzar quan es parla de violència contra les dones, segons l'escenari que triem, pel tipus de seqüela, pel tipus d'agressió, etc. Una de les classificacions que més sovint s'utilitzen és la que distingeix entre: agressió física, violència sexual, violència psicològicaemocional i violència econòmica.

- Agresió física:** es dona quan s'infligeixen lesions corporals amb intencionalitat de dany com ara: cremades, cops, punyalades, etc.
- Violència sexual:** implica qualsevol tipus d'agressió en què s'obliga a una persona a tenir qualsevol tipus de contacte sexual contra la seua voluntat. És agressió sexual si el contacte, físic o no, comportés violència o intimidació i en absència d'aquestes estariem parlant d'abús sexual.
- Violència psicològicaemocional:** comprén tota agressió que tinga el caràcter d'humiliació, de vexació, d'aïllament social, d'amenaçes, etc. Aquest tipus de violència a què les dones es veuen exposades és més invisible, però no per això menys danysosa, ja que algunes vegades les destrossa i les inhabilita per a realitzar qualsevol tipus d'activitat social o laboral.
- Violència econòmica:** consisteix en la restricció del maneig dels diners, l'administració dels béns propis i/o guanys, prohibició de treballar fora de l'àmbit domèstic, etc.

Una altra classificació que es podria esta-

blir quan parlem de violència contra les dones podria ser la relacionada amb l'àmbit on s'exerceixen les agressions en les seues distintes formes. **Així podríem distingir entre la violència domèstica i la violència laboral:**

1. **Violència domèstica:** comprén violència física, psíquica, sexual, econòmica, corrupció i explotació laboral o condemna a la mendicitat. En aquest àmbit les dones s'emporten la palma. Segons l'últim informe de l'OMS, són les dones les que corren més riscos en entorns domèstics o familiars: «*quasi la meitat de les dones que moren per homicidi són assassinades pels seus marits o parelles actuals o anteriors, un percentatge que s'eleva al 70% en alguns països*». Sense anar gens lluny, a Espanya en l'últim any, 2005, es van comptabilitzar 76 morts, tenint en compte que estem parlant de morts directes a les mans de les seues parelles o exparelles i exclouent d'aquest còmput les morts indirectes.

2. **Violència laboral:** comprén la intimidació, els insults, les amenaces, les agressions físiques, l'assetjament sexual, l'assetjament psicològic (*mobbing*), etc. que pateixen els treballadors i les treballadores en l'àmbit laboral. En aquest àmbit, encara que hi ha discrepàncies sobre això, també les dones al meu parer són les víctimes per excel·lència, encara que la majoria de les vegades siga invisible, se silencie, no es denuncie o passe desapercbut, ja que no se sol denunciar fins que no hi ha una minva quasi irreparable per a la salut.

En la nota tècnica de prevenció 489 sobre violència al lloc de treball de l'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball es fa referència a una de les classificacions més divulgades sobre els **tipus de violència en el treball**. Aquesta divideix els actes violents en tres grups d'acord amb qui són les persones implicades i del tipus de relació que hi ha entre elles:

- Violència tipus I:** en què els causants de l'acte violent no tenen relació amb la mort.
- Violència tipus II:** en què hi ha relació professional entre el causant o els causants de l'acte violent i la víctima.
- Violència tipus III:** el causant té algun tipus d'implicació laboral amb el lloc afectat o amb algun treballador/a concret d'aquest lloc.

En el sector educatiu el principal tipus de violència que es produeix és del tipus II, ja que el contacte directe amb els usuaris/àries: pares/mares, alumnat, professorat (cas de personal d'administració), etc., eleva el risc que les dones, com a subjecte més vulnerable, ens vegem enfrontades a la violència. De fet, l'Agència Europea per a la Seguretat i la Salut en el Treball ho inclou com un dels riscos específics del personal del sector de l'ensenyament.

Les **conseqüències per a la salut** són indiscutibles, i hi inclouen:

- **Danys físics**, més evidents ja que la majoria de les agressions deixen lesions visibles (morats, arrapades, fractures, etc.).
- **Danys psíquics i emocionals**, que es traduiran d'acord amb l'atac en: irritabilitat, ansietat, pànic, trastorn del son, depressió, úlceres, tristesa, apatia, etc.

Finalment, llançarem tres rajos de llum per a aquelles dones que són, han estat, o poden arribar a ser víctimes d'actes violents: **la violència es pot prevenir, la violència es pot evitar i es poden minorar les seqüeles de la violència una vegada aquesta s'ha produït.**

El sexisme en els videojocs

Lola Blasco Rico
Secció Sindical CCOO
Universitat d'Alacant

ELS DIES 22 i 23 de novembre es va celebrar a Madrid la V Trobada de Secretaries de Dona de la FE de CCOO. En aquesta va intervenir Enrique Javier Díez Gutiérrez, professor de la Universitat de León, per parlar sobre el sexisme en els videojocs.

La seua intervenció es va basar en una investigació duta a terme amb l'anàlisi de 5.000 qüestionaris a tot Espanya, 250 videojocs, 22 estudis de cas amb 44 participants, 60 entrevistes, 13 jocs de discussió, 20 observacions de camp i la revisió i l'anàlisi documental de 14 revistes especialitzades en el tema durant els últims tres anys.

Les seues conclusions mostren que **amb els videojocs s'aprén: amb el videojoc t'involucre, has de prendre decisions, cada vegada són més els canals sensorials implicats** (sons, vibracions...). **Ajuden a més a desenvolupar destreses manuals i espacials. Però, què és el que ensenyen?:**

- **Tendeixen a reproduir** estratègies sexuals contràries als valors que educativament i socialment hem establert com a principis bàsics en la nostra societat.
- **Estan fets per homes** i per als homes, i projecten les seues fantasies

sexuals. Estan pensats per a un imaginar masculí.

- **Fan insistència** en la primacia de la victòria sobre la justícia.
- **Són pràcticament inexistents** els jocs que exigeixen la cooperació per aconseguir els objectius.
- **Acostumen a la violència:** el llindar de tolerància davant aquesta s'amplia cada vegada més.
- **Fomenten allò que l'autor anomena «la cultura mascle»:** la competitivitat i el triomf, la violència, el racisme, el maniqueisme ideològic, la impulsivitat, la irresponsabilitat.
- **Presenten la dona** amb rols estereotipats, en actituds dominades i passives, amb models corporals que tendeixen a l'exageració. El 90% són idealitzacions de personatges trets del còmic o del cinema pornogràfic.
- **Els rols amb què es presenta les dones** d'alguns videojocs responen a tres models:
  - a) Model masoquista: dones dependents, submises, que apareixen en segon pla i com a complement a l'home.
  - b) Model sàdic. Dona «Ramba», el paper del qual és seduir amb les seues «armes de dona».
  - c) Model «Barbie».

Per tant, **els valors que transmeten els videojocs tenen un alt component sexista, no sols explícit, sinó també implícit.** Per la qual cosa l'equip d'investigació considera necessari introduir la seua anàlisi, des d'una perspectiva no sexista, en l'àmbit escolar. En paraules del professor Díez Gutiérrez:

Hi ha un consens generalitzat sobre la creença que l'educació ha de permetre avançar en la igualtat dels sexes i que l'àmbit escolar és un espai privilegiat, des del qual hem d'intervenir per aconseguir una societat sense discriminacions, ja que en aquest podem planificar i programar conscientment i intencionadament els objectius educatius. En el marc escolar les xiques i els xics que actualment eduquem aprenen actituds i adquireixen sistemes de valors que els permeten exercir la seua ciutadania en una societat més igualitària. Per això és necessari realitzar intervencions específicament enfocades a incidir en els valors i en les actituds que el nostre alumnat està construint en el seu desenvolupament vital.

No podem mantenir-nos al marge del món en què viu l'alumnat que pobla les nostres aules. Raó per la qual no sols hem de conèixer quines són les seues fonts d'informació, sinó també, incorporar la seua anàlisi i comprensió en el currículum ordinari que estem desenvolupant per poder ajudar-los i orientar-los en la seua comprensió.

Aquest és el sentit i l'objectiu essencial de la **Guia didàctica** per a la investigació des de la pràctica, que l'equip que dirigeix el prof. Díez Gutiérrez ha elaborat com a complement del llibre **«La diferència sexual en l'anàlisi dels videojocs»:** oferir una sèrie d'activitats, entorn de l'anàlisi dels videojocs, que poden ser incorporades al currículum d'aula en les diferents àrees, tant en primària com en secundària.

Aquesta Guia didàctica (173 pàg.) amb un CD interactiu que l'Institut de la Dona ha editat per a la seua distribució als centres, i que té una anàlisi dels videojocs i propostes d'actuació en les aules, es pot sol·licitar de manera gratuïta en la direcció següent: **Institut de la Dona, C/ Condesa de Venadito, 34, 28027 Madrid.** O bé a través del correu electrònic: **inmujer@mtas.es**

FE D'ERRADES

En la revista del mes de gener passat va aparèixer una errada en el nombre de places de l'oferta d'ocupació pública de secundària (pàgina 6).

El nombre correcte és el següent:

Llengua i Literatura Castellana: 100

Matemàtiques: 100

Pepa Ramis
Secretaria
d'Ensenyament Privat

«Pla Concilia»: està molt bé, però estaria millor si fóra per a tots i totes

EL MINISTERI d'Administracions Públiques va presentar el 7 de desembre el «Pla Concilia», que recull una sèrie de mesures dirigides a oferir solucions que permeten una millor convivència entre el compromís laboral i les responsabilitats familiars o privades. Aquestes mesures són:

- La jornada laboral no podrà prolongar-se més enllà de les 18 hores.
- Es manté el nombre actual d'hores setmanals de jornada, però hi haurà 27'5 hores fixes i la resta amb horari flexible.
- Es crea la figura del permís patern de deu dies per naixement, acollida o adopció de fills o filles.
- Es pot acumular el període de vacances al permís de paternitat, lactància o maternitat, fins i tot si ha acabat l'any natural.
- Les mares podran substituir si ho desitgen el permís de lactància per a fills menors de 12 mesos per un permís de quatre setmanes que s'acumulen al permís de maternitat.
- Excedència especial per a dones víctimes de la violència de gènere, sense límit de temps ni temps mínim de treball previ en l'Administració, retribuïda els dos primers mesos. Les dones en aquesta situació tindran major facilitat per a demanar el trasllat a una altra localitat.
- Horari més flexible per a les famílies monoparentals, amb caràcter excepcional i per un temps limitat.
- Reducció de jornada per atenció de fills: s'amplia des dels 6 fins als 12 anys.
- Reducció d'un 50% de la jornada laboral durant un mes, sense reducció de salari, en cas de malaltia molt greu de familiars de primer grau.
- Excedència amb reserva de lloc de treball durant dos anys per atenció de fills o familiars dependents en primer grau.

- Dret a absentar-se del treball en tractaments de fecundació assistida.
- Dos mesos de permís en adopcions internacionals.
- El dret a la formació contínua es manté durant els permisos o les excedències.

El problema és que aquest Pla s'aplica, de moment, de forma exclusiva als funcionaris i funcionàries del Ministeri d'Administració Pública, no al funcionariat de les Conselleries de les Comunitats Autònomes, i tampoc als treballadors i treballadores no funcionaris.

Però encara que no s'aplique per a la resta dels mortals, ens assenya-la el camí pel qual hem d'avançar en negociar els diferents convenis.

En els convenis que negociem des de la FE CCOO PV, ja teníem algun avanç en aquest sentit, com l'acumulació del permís de maternitat en una setmana més de permís (Conveni de centres d'atenció a persones amb discapacitat) o de 60 hores (Conveni de centres de menors); millores en excedències, cursos de preparació al part, malalties de familiars, etc. El Pla Concilia ens dona peu per aprofundir en aquestes millores.

Una de les qüestions més noves és el permís de paternitat, que no ha de confondre's amb la possibilitat actual que la mare cedisca al pare part del seu permís. Quan es va establir aquesta possibilitat, fa anys, ja plantejàvem en aquestes mateixes pàgines la conveniència que el permís de paternitat s'establira de mode exclusiu, de manera que el pare o l'utilitza o el perd, però que si havia de ser a costa de reduir el permís de la mare no es compliria l'objectiu. I els fets ens han donat la raó: són poquíssims els pares que han exercit aquest dret.

A finals de gener, el Govern ha presentat en la Mesa de Reforma del Mercat Laboral (de la que, per cert, no en formen part FSIE, USO ni l'STE) la seua proposta de fer extensiu aquest permís a tots els treballadors i treballadores, assumint el seu abonament la Seguretat Social, encara que falta concretar els detalls (si es gaudirà immediatament després del naixement o al final de permís de maternitat, per exemple). Les patronals en un principi s'han manifestat contràries a que aquestes mesures s'establisquen per llei perquè prefereixen sotmetre-les a la negociació col·lectiva, però suposem que variaran de postura i es deixaran convèncer quant facen comptes i arriben a la conclusió que si s'estableix per conveni ho hauran d'abonar les empreses, com ocorre actualment amb els dies de permís que han de concedir al pare en cas de naixement, mentre que si s'estableix per llei i ho assumeix la Seguretat Social no tindrà cost per a les empreses. En tot cas aquest permís s'haurà de concretar en els pròxims dies.

Hi ha altres de les mesures del Pla Concilia que desgraciadament no podran generalitzar-se, com la d'acabar la jornada a les 18 hores. Difícilment es podrà aplicar als treballadors i treballadores dels grans centres comercials, o de les acadèmies, o de les residències de persones amb discapacitat o centres de menors...

Però en tot cas es tracta en conjunt de mesures interessants, que hem de fer extensives al nombre més gran possible de treballadors i treballadores.

Obert el termini per a sol·licitar les residències de Temps Lliure 2006

Paco Sellés. Secretari de Serveis de la FE CCOO PV

COM TOTS els anys, CCOO ofereix a la seua afiliació places en residències de temps lliure, així com en una sèrie d'hotels per als torns d'estiu. **El termini per a sol·licitar les residències de temps lliure acaba l'1 de març.**

Les persones afiliades que vulguen demanar plaça a través del sindicat poden fer-ho mitjançant els corresponents formularis que, amb aquesta finalitat, es poden arregar a les seus del sindicat o a l'apartat de serveis de la nostra pàgina web. Si has perdut la teua clau per accedir als espais de la web reservats a l'afiliació, envia un correu sol·licitant-les de nou a comunicacio@pv.ccoo.es.

És important omplir exactament allò que se sol·licita en els formularis, les normes que marquen cadascun del governs autònoms són molt concretes i el seu incompliment pot invalidar la sol·licitud. Les persones inscrites participaran en un sorteig.

Llegiu atentament les normes i, per a qualsevol dubte, contacteu amb el sindicat.

Una vegada realitzat el sorteig, se'ls enviarà una carta a les persones que hagen obtingut plaça informant-les dels tràmits a seguir: documentació complementària a aportar, terminis de pagament, etc.

Per a més informació, lliurament i recepció de sol·licituds, adreceu-vos a la vostra federació o unió intercomarcal.

LES POLÍTIQUES PÚBLIQUES DEL TERRITORI

El cas de la política de l'aigua a la Comunitat Valenciana

València: 27, 28 de febrer, 1 de març

Alacant: 13, 14, 15 març

Durada: 12 hores

Locals: FEIS València (C/Serrans, 13) i FEIS Alacant (Avda. Salamanca, 33)

CONTINGUTS:

Bloc I: Política i Territori

Bloc II: L'aigua i la política territorial

Bloc III: La gestió i construcció del territori

Participen a les ponències: Departament de Geografia Universitat de València i Universitat d'Alacant,

Associació Agró, Fundación Nueva Cultura del Agua, Colectivo Agua y Diálogo, Colegio Arquitectos Comunidad Valenciana.

El curs va adreçat a professors i professores, agents socials (sindicalistes, regidors, membres de col·lectius y organitzacions), a alumnes universitaris i al públic en general preocupat pel futur del desenvolupament territorial del País Valencià.

Organitzen: FEIS, Grupo Gea-Clío, Unió Intercomarcal de L'Alacantí-Les Marines de CC.OO.-PV, Unió de Llaoradors.

Col·laboren: Servei de Formació Permanent de la Universitat de València, Federació d'Ensenyament de CCOO PV.

Inma Sánchez
Secretària d'Ocupació

Programes d'acompanyament escolar

La llarga història d'una necessitat no coberta

COMPLICAT. Aquest és l'adjectiu amb què millor es pot definir el fet que la Conselleria d'Educació, ens facilite a les organitzacions sindicals representades a la Mesa Sectorial informació d'alguns dels seus projectes. Estic referint-me als programes de suport i d'acompanyament que s'han encetat enguany a determinats centres del nostre PV.

Després de les «indagacions» pertinents i amb la informació que consta al nostre poder, el mínim que podem dir és que **no s'ha fet una convocatòria pública als centres i que ha estat la mateixa Conselleria i les respectives direccions territorials les que han seleccionat els diferents centres.**

Fem història: per l'octubre de 2004 el Govern de l'Estat va presentar el projecte de la LOE i en aquest esborrany ja s'arreglava l'atenció a la diversitat des d'edats primerenques. Més endavant, pel gener del 2005 i després de la presentació dels resultats de l'Informe PISA, el Govern central, presentà i proposà a les CA un Programa d'acompanyament escolar que pretenia millorar els hàbits d'estudi, treballar el reforç escolar fora de l'horari lectiu... En aquesta primera fase es faria de forma experimental i sols pensada per a 6 centres de primària i 3 de secundària al País Valencià. Atés que eren per al 3r trimestre del curs 2004-05 entengueren que foren les mateixes direccions territorials les que ho proposaren als centres que ho durien a terme. Però **enguany els programes s'han estés i la convocatòria tampoc ha estat pública i allò que és més greu tampoc ens donen als representats dels treballadors i treballadores cap informació**, hem hagut d'anar «mendicant-la» tant a la Conselleria com a la DT de València (i no dir de les de Castelló i Alacant).

Per què aquest ocultisme? Des de la FECCOO-PV sols demanem informació per poder ajudar al professorat en la defensa de les seues condicions laborals i tractar de millorar el nostre sistema educatiu, sempre que allò siga possible. Però sembla que això al govern del PP no li fa gràcia i prefereix fer ús d'una política mediàtica que, lògicament, utilitza en el seu propi benefici.

No oblidem tampoc que aquests programes a més d'una considerable dotació econòmica (tots i totes sabem com està el tema de les despeses de funcionaments dels centres) comporten dotació de material informàtic i personal docent en tots aquests.

No entenem, tampoc, la descoordinació quant a la informació que té la Conselleria i la que té la DT de València quan des d'aquesta última ens informen que els programes d'acompanyament escolar (primària), d'acompanyament acadèmic (secundària) i de suport SEMPRE es fan en horari lectiu i la Conselleria ens diu en Mesa Sectorial (17-11-05) que l'acompanyament es fa en horari extraescolar. A més aquesta descoordinació té altre vessant: els esmentats programes són finançats conjuntament al 50% amb el MEC. Doncs bé, què es fa amb els diners que aporta el Ministeri?, la resposta de l'Administració és que s'utilitzen per a pagar al substitut o substituïda que envien per cobrir les hores que fa el professorat que

es fa càrrec del programa en qüestió. Però aleshores sorgeixen dues preguntes: si els programes són de 2 hores diàries durant 4 dies a la setmana, enviaran a algú per tal de cobrir 8 hores a un centre de primària? i l'altra pregunta és que si segons la DT es donen en horari lectiu què es fa amb els diners? Les respostes són senzilles, **per 8 hores no envien cap persona en primària. I, desgraciadament, aquesta és la realitat (almenys als centres als que ens hem adreçat) que s'estan fent càrrec dels programes professorat dels centres fora de l'horari lectiu** i aqueixes hores lectives les estan cobrint la resta de companys i companyes fins que arribe la persona substituïda...

Tenim altres modalitats de programes encetats enguany, són les aules PASE (programes d'acollida) i el seu objectiu és dotar de competència lingüística l'alumnat que desconege la llengua; i els programes de suport adreçats a centres de secundària que fonamentalment treballen a fer canvis organitzatius als centres tant a nivell funcional com estructural.

Així doncs, en aquests moments, tenim en funcionament:

	AULES PASE		ACOMP. PRIMÀRIA	ACOMP. SECUNDÀRIA	SUPPORT SECUNDÀRIA
	Primària	Secundària			
ALACANT	5	5	8	5	6
CASTELLÓ	2	5	9	5	5
VALÈNCIA	4	5	11	6	5
	11	15	28	16	16

Des de la FECCOO-PV denunciem, una vegada més, l'actitud de la nostra Conselleria, que posa en marxa programes als centres educatius sense donar informació ni negociar al si de la mesa sectorial les qüestions laborals que afecten la implantació d'aquests programes i d'altres, com ara criteris d'elecció de centres, a quin alumnat està adreçat... no ha informat i tampoc ha demanat l'opinió a la comunitat educativa mitjançant el Consell Escolar Valencià.

Es torna a demostrar que aquesta és la política del PP: molt de rebombori. Presentacions, jornades informatives, menjars... a l'hora d'encetar qualsevol projecte que afecte el sistema educatiu per a després passar totalment d'aquest, sense tindre cap criteri ni instruments d'avaluació i control. I, a la fi, els qui paguen aquesta política són el professorat i l'alumnat. El professorat perquè moltes vegades participa en aquestes iniciatives amb tota la seua il·lusió i esforços i després es troba amb entrebancs que no deixen que la seua feina siga eficient i l'alumnat perquè si a aquestes iniciatives no se'ls dona continuïtat no aprofiten per aconseguir els objectius plantejats.

No m'agradaria acabar sense plantejar una pregunta a l'Administració: després de veure la distribució dels diferents programes al País Valencià, quin ha estat el criteri utilitzat per autoritzar els programes? (si és que hi ha hagut cap criteri).

De l'u al dotze. Dos

Ferran-Vicent Garcia. Secretari de Comunicació de la FE CCOO PV

NO ÉS GOSADIA afirmar que la dualitat ha estat la formilització intel·lectual més senzilla per afrontar l'existència de l'otredat: al món hi ha al menys, una línia divisòria, la que em separa de la resta del món.

Un esquema tan senzill ha vingut donant molts fruits o servint d'excusa per a explicar moltes realitats conceptualment difícils de simplificar com ara les de cos i ànima, bondat i maldat, matèria i energia, masculí i femení, esquerra i dreta, progressistes i reaccionaris o el «ging» i el «gang».

Certament moltes d'aquestes divisions han esdevingut insuficients i han estat superades per conceptes unitaris que semblaven assumir la dualitat anterior, però també és cert que aquestes denominacions no han deixat el nostre llenguatge, la qual cosa ens mostra que així com la nostra raó és capaç d'agrupar en conceptes més abstractes idees, en primera instància, antagòniques; la realitat o les nostres limitacions en la comunicació (en la qual intervenen molts factors no estrictament racionals) demanden la utilització d'aquestes distincions i les fan perdurar més enllà dels avenços que puga suposar adonar-se, per exemple, que no estem constituïts de dues substàncies sinó d'una sola; però ens resulta molt útil —imprescindible?— parlar de l'esperit o el cos de les lleis.

Però no tot són avantatges en el cas de les dualitats establertes per fer-se entendre ja que tal com es pot deduir de la definició de contraris, propicien l'enfrontament per definició i aquesta evidència ja ha estat explotada quan Hegel parlà de tesi i antítesi o Marx recurrí a la definició de classes socials per visibilitzar la lluita produïda al si dels estats moderns per l'existència d'interessos enfrontats.

Aquesta divisió en dos bàndols és la mare de totes les batalles i per tant la causant —si més no ontològicament— de la violència al nostre entorn (els altres contra nosaltres), una manifestació de la qual és la tan anomenada al llarg d'aquests darrers mesos violència escolar. Tothom s'avé a parlar-ne: la Conselleria d'Educació amb l'Observatori de la violència escolar, els *mass media* amb la referència constant a casos concrets i amb possibilitats de ressò social, la vigilància policial a les rodalies dels centres educatius, la demanda (per part d'algun sector més aviat poc o gens progressista) que la policia entre dins dels centres, les acusacions d'assetjament escolar (*bullying*), les agressions o injustícies denunciades pels alumnes i les agressions o injustícies denunciades pel professorat.

Aquesta reflexió sobre l'existència de l'altre, propicia la necessitat d'explicitar dos aspectes o façanes del mateix problema: **d'una banda, és improrrogable el diàleg i la reflexió sobre quin és el model de convivència que volem per als nostres centres educatius i cal que tota la comunitat educativa es pronuncie sobre aquest tema** ja que, escoltades les parts implicades, tot sembla apuntar al fet que no hi ha acord sobre quin hauria de ser aquest model un cop superada la percepció del mestre/a o professor/a com un simple agent de l'autoritat repressiva. De l'altra estariem construint castells de sorra i en l'aire si oblidarem que la violència està relacionada íntimament amb la gestió del poder i per tant apareix a totes les organitzacions socials, de forma que l'escola no és sinó un petit laboratori on es reproduïxen, a escala, les complexitats i els enfrontaments que veïem diàriament a la societat de la qual formem part.

Urgeix per tant, deixar de banda angelicalismes que puguen fer pensar en una escola ideal on ningú no expressarà la seua frustració amb major o menor agressivitat; per tal de definir quin és el nostre model de convivència escolar corresponent al segle XXI i també aclarir per quin camí i amb quina participació podem assolir-lo.

En definitiva, cap membre de la Comunitat Escolar ni cap Centre Educatiu pot sostrair-se a la qüestió sobre les normes de convivència que cal respectar pel fet de conuiu amb altres al si d'un col·lectiu educatiu i al disseny de mesures per arribar a aquest model i evitar disruptions que posen en qüestió la mateixa tasca docent.

La mort d'un company sempre dol, si a més és amic, trenca l'ànima. Alfredo Santos Juan sempre va estar amb nosaltres, els de Comissions Obreres. El recordàvem amb la seva homenia de bé, proper i amb un gran rigor filosòfic, compromès amb la justícia per la qual va lluitar esforçant-se perquè estigués present en la realitat de la qual ell era part. Estimat per tots, la seva mort ens segueix dolent.

8 de
març

VESTEIX EL CENTRE DE LILA

El 8 de març de 1908, treballadores del sector tèxtil de la fàbrica Cotton de Nova York es van declarar en vaga per reivindicar millores en les seues condicions de treball. Davant la negativa del patró a atendre les seues reivindicacions, es van tancar a la fàbrica. Al cap de poc, es va declarar un incendi a la factoria i totes les treballadores van morir.

L'any 1910, durant la II Conferència de Dones Socialistes, es va decidir proposar el 8 de març com a data per reivindicar els drets de les dones.

La simbolització mitjançant el color lila de la lluita feminista es deu a que aquest era el color de les peces de roba amb les quals aquelles dones estaven treballant.

ACTIVITATS que poden realitzar-se al centre per fer visible la situació de discriminació de les dones i la lluita per la igualtat

Introducció del tema en tots els cursos, utilitzant la tutoria o una àrea, debatent textos o notícies.

Exposició d'objectes artístics —treballs, manualitats, artesanía...— realitzats per les mares o àvies de l'alumnat del centre.

Exposició de dibuixos i cartells realitzats per l'alumnat, sota el tema «compartim la vida, compartim els treballs» o qualsevol altre al voltant de la igualtat d'oportunitats entre els sexes.

Concurs artístic-literari amb aquest mateix lema o un altre.

Realització d'una gran bandera lila: Cada persona del centre aporta un tros de roba d'a-

quest color que es va cosint en el pati del centre.

Penjada de banderoles liles en totes les finestres dels centres.

Taula rodona amb participació de noies dels centres, mares, professors...

Confecció d'un gran raïm de color lila, en el cada gra represente una dona important per la seua contribució social a favor de les dones (literates, científiques, compositoras, artistes, esportistes...) lluitadores pels drets de les dones...

Qualsevol altra activitat que faça visible les dones, que qüestione la seua situació de discriminació i reivindique la igualtat.

Treballem per la igualtat!!!

Repartir el treball, compartir la vida

repartir les criatures,
compartir el futur
repartir la gent gran,
compartir l'experiència
repartir la cuina,
compartir l'alimentació
repartir la neteja,
compartir la higiene
repartir la llar,
compartir la comoditat
repartir els serveis,
compartir la seguretat
repartir el benestar,
compartir la salut
repartir el descans,
compartir l'alegria
repartir el temps,
compartir la llibertat
repartir l'oci,
compartir la diversió
repartir la producció,
compartir la riquesa
repartir la iniciativa,
compartir la responsabilitat
repartir l'educació,
compartir la cultura
repartir l'energia,
compartir el món
repartir l'amor,
compartir la felicitat

Unitat didàctica

8 de març

federació d'ensenyament comissions obreres país valencià

«si hi ha algú que tingui un destí, vol dir que és un home.
si hi ha algú que rebi un destí, vol dir que és una dona»

Avancem cap a la igualtat de gèneres?

Unitat didàctica a partir de *Les amants* d'Elfriede Jelinek,
una mirada crítica de la societat patriarcal. Estudi d'un capítol del llibre
de l'escriptora Elfriede Jelinek, premi Nobel de Literatura 2004.

OBJECTIUS:

1. Conèixer l'escriptora **Elfriede Jelinek**: biografia i obres més importants.
2. Reflexionar sobre la distribució dels rols a la família i a la societat dels homes i les dones.
- 3.- Repàs de les figures literàries més importants: comparació, metàfora...
4. Fer un debat sobre els aspectes androcèntrics que apareixen al text i si encara són actuals o ja no ho són.
5. Breu repàs dels conceptes d'història de la Literatura: novel·la costumista, avantguarda, novel·la rosa...

NIVELL:

Batxillerat: 1r. i 2n.

TEMPORALITZACIÓ:

Dues sessions.

Les amants (fragment, pàgines de la 118 a la 124 d'Ed. 62)
a dalt a la natura

Adalt a una petita masia xoquen mentrestant els interessos de la població rural treballadora. els interessos de gent que mai havia despertat l'interès d'algú altre, que ells mateixos no saben que podien tenir alguna cosa semblant a un interès. amb tot, es

consideren la benzina de la màquina, i consideren paula la sorra que hi ha a dins.

asma esbufega pel nas com un ratolí trepitjat. a asma no li cal parlar per mantenir algunes persones constantment en moviment, en moviment al seu voltant. la panxa esquifida de la paula, que molt aviat s'inflarà, de manera que pels mateixos diners de sobte es podrien obtenir molts més quilos de paula, surt a subhasta, però ningú se la vol quedar. en un porc, això seria un enorme augment de valor, en paula, és un senyal que va ser fàcil tenir-la, massa fàcil, i ara és tant més difícil col·locar-la.

ningú vol el contingut de la panxa de paula solament per criar-lo i estimar-lo. ningú vol la paula com a persona, amb o sense afegit a la panxa. ni tan sols la pell exterior de paula troba un postor. no se'n pot cosir cap coixí per al sofà ni cap catifa feta de retalls.

del cap de paula ni se'n parla. qui agafi el cos de paula i la seva força de treball, rebrà el cap de paula de regal. com a obsequi publicitari o regal a la fidelitat. la gent que mira més enllà, que delibera sobre la seva propietat, sobre el seu capital productiu anomenat erich, podrien veure el cap de paula com un mal, que pensa massa i per això ja no se'l pot adreçar com cal.

asma respira fatigosament per les seves brànquies i gemega pel seu dinar. un exfuncionari pot reclamar. paula, que reclama erich, també pot reclamar, però no rebrà. la mare d'erich es precipita cap als fogons calents, on es cou i es bull. tot just el pare, al qual tant li costa parlar, exhala agònic les seves ordres, que ja té el plat al davant.

resultat: paula no entrarà en aquesta casa, només per davant dels cadàvers de tres persones adultes. no hi ha feina de sobres, nosaltres fem la nostra feina sols, les dones les feines de casa, l'home erich la feina d'homes, que és considerable. a més, erich també és important per a l'aportació de diners. els diners són gairebé encara més importants i més difícils d'aconseguir que la feina. de feina no ens en falta mai, però de diners més sovint.

la batuta la porta el senyor director d'orquestra asma. dirigeix sense parlar l'orquestra d'aquests esguerrats. el condiment per escampar al damunt el posa la ciàtica de la mare i procura que a la cuina, al celler, a l'estable i al llit mai sigui avorrit. això fa la feina dinàmica i molt variada.

com a antic funcionari, asma ha estat format per a donar ordres. però asma també té aptituds per fer-ho. asma ja no pot respirar, però el seu talent escrupulosament format encara no ha perdut el tren. una formació metòdica als ferrocarrils estatals és una cosa que es conserva durant tota la vida, encara més enllà de l'existència dels ferrocarrils estatals. aquí paula no té res a denunciar, voler o dir.

paula s'espera vestida de diumenge. el seu cap bufetejat s'amaga a la seva panxa trepitjada. s'ha cargolat fent una bola, com un eriçó. només que sense punxes. les seves mans, que encara no havien hagut de suportar amb resignació cap examen de costura, sostenen junta tota la tela insostenible. la costura no regala cap garlanda. les dues es coneixen massa poc per fer-ho, paula i la costura. al cap de paula s'obre una floreta, potser hauria sigut millor la costura que erich. a l'instant s'arrenca i s'aixafa la floreta. al cor de paula es panseix en silenci l'última tija d'amor. a la pica reposen mig endormiscats els plats bruts en el seu entorn habitual. una nova càrrega de bufetades s'apilonarà a la capa de greix rànica de la paella familiar, si paula no va per feina de seguida. erich ja va anar per feina amb paula, això no ha portat més lluny cap dels dos, excepte en la desgràcia de paula, on ella ja s'hi havia trobat abans. ben mirat, això fins i tot ha fet recular erich en la seva carrera d'automobilista i conductor de ciclomotors. un fill et pot deixar més pelat que una rata si vol.

tant de bo guanyi el ciclomotor en aquest conflicte d'interessos, espera erich. així doncs, després d'anunciar aquesta decisió a favor del ciclomotor, en contra de paula, en els ulls de gripau d'asma, erich puja al ciclomotor que ha sortit guanyador i surt a tota velocitat cap a l'oest a la posta de sol. asma es queda alleujat. el ciclomotor, aquest empassacalés inútil, ja l'hi traurà del cap al noi, una cosa rere l'altra.

els pares de paula enrabiats s'afanyen baixant de la muntanya, cap a la pobra paula, algunes vegades tornen a entrar i tornen a sortir cap a dins i cap a fora de paula, i quan deixen la ruïna de paula, que no ha rentat els plats, d'ella només queden un parell d'ossets i plometes.

l'oest en canvi és ple d'erich. a l'oest han arribat nous estiuejants, també femenins.

ara les habilitats amatòries trobaran per fi justícia.

paula pateix tant que gairebé es torna boja. es pensa que el

seny se li escapa per tots els orificis, per cada orifici una mica de seny, fins que es queda buida. s'estampa amb el seu pobre cap una i altra vegada contra la paret, els bons pares estan contents perquè així s'estalvien les estomacades, paula se n'ocupa ella mateixa, molt bé.

de la mare no es pot esperar cap solidaritat. si ella ha de rebentar pel càncer, la paula ha de patir almenys una mica anímicament, cosa que és molt menys greu que els dolors físics, que ja l'esperen a la porta. el pare diu ara ja pots seguir aprenent costura per poder mantenir el teu fill.

paula ploriqueja llastimosa i diu que no, ella vol estar amb el seu fill quan arriba, llavors vol anar-lo a recollir al tren i estar-se cada moment al seu voltant. no vol ser una mare amb una professió, això fa patir el fill. paula s'estima més patir ella.

al pare naturalment ara li sap greu no haver mort a cops quan va voler aprendre costura, però ara és massa tard. paula espia erich. ja no ho fa per a ella personalment, ho fa per la vida del nadó que vindrà, que ha de venir, i que és més important que ella.

erich ara li és gairebé indiferent, però al fill, si pogués parlar, erich no li seria indiferent, sinó pare. paula espia darrere l'avellaner, darrere els saücs o el banc de fusta de bedoll. des d'allà es llença amb un crit de guerra contra erich, que arriba pobre tan cansat de la feina. està cansat cansat cansat cansat cansat. les seves mans gairebé ja no són humanes, sinó més aviat arbòries, com arrels. a erich li cau la baba pensat que arriba a port i ha plegat. paula esgota les últimes reserves d'erich. i quan ho fa, ja no té cap interès en erich-persona, només en erich-futur pare. es precipita cap endavant, es penja a l'esquena d'erich i parla d'amor i del fill. paula explica els seus sentiments, que estan a la disposició d'erich. paula ja no sent res de res per erich, erich per paula encara menys que res. però fa tant poc que paula ha acabat l'escola, que encara coneix moltes paraules amb les quals es poden dir sentiments, erich no va estar-se prou temps a l'escola per saber paraules per alguna cosa espiritual.

excepte per cervesa i aiguardent. ha ha. en relació amb alguna cosa espiritual aquí sempre s'esmenta com a acudit l'aiguardent, la cervesa o el vi.

un bon acudit.

paula diu et necessito erich i el nostre fill comú també et necessita, potser fins i tot més necessàriament que no pas jo et necessito, quan jo et necessito tan necessàriament!

perquè tanta gent l'afarta, erich es va enrabiament a poc a poc. com que és massa lent per deturar aquesta gent, reparteix cops a dreta i esquerra, però sovint només l'encerten a ell mateix. últimament encerten sovint paula, cosa que li proporciona certa satisfacció.

erich capta que tot d'una les seves decisions i accions s'han fet importants per a algú altre. que algú DEPÉN d'ell. que algú en certa manera se li ENTREGA. això provoca una nova sensació bonica. erich vol fer-ne una prova de la seva utilitat.

niki lauda també ha provat moltes coses, fins i tot cotxes de fórmula 1 fantàstics.

això li passa a erich pel cap.

els dos van al vell paller, ara ja tant és. paula ha aguantat tantes coses, que aquí en comparació és un respir de debò. per fi es pot jeure d'esquena en silenci i descansar.

per damunt del camp segat, una bandada d'ocells passa i s'endinsa al bosc, un darrere l'altre, aviat arribarà la tardor. pels seus diners no esperarà vosté també una descripció de la natura! no estem pas al cine.

paula jeu en silenci i tranquil·la d'esquena, en un enquadrament panoràmic té l'esquena ben formada d'erich, que ara se l'està treballant, però ella també pot descansar una mica i mirar el cel blau, aviat farà fred, aviat apareixeran els primers flocs de neu. només de futur no n'apareixerà cap. del terra puja una boira, el bosc creix formant un mur, els troncs clars desapareixen en la foscor. la natura és implacable, pensa paula. és superior a l'home, és una força primitiva.

no és allò un petit cabirol? aviat començaran les notícies del vespre a la televisió!

paula per fi pot descansar i potser encara lligar ben fort erich. el lleuger dolor es pot oblidar, hi ha dolors més empenyadors que paula podria esmentar. l'amor és un dolor més petit a la jerarquia dels dolors. perquè, quan erich s'aixeca deslligat de la seva panxa, gairebé gens impressionat, se l'eixuga, se la torna a guardar, es corda, una esperança de paula torna a caure per terra a la palla podrida. però si s'ha perdut una esperança, almenys s'ha pogut descansar. al nadó també li va bé jeure.

no hi ha cap mena de tendresa dins paula. de fet no hi ha res dins paula. quan totes les esperances li hagin caigut per fi a paula, serà lleugera com una ploma, com una gateta o un pollet.

tots els carnisers! cansaladers! fusters, rellogers, forners i escura-xemenies han desaparegut a l'horitzó. seguint les cornelles.

la costura està fent les maletes, encara vol agafar l'últim autobús de línia.

l'amor encara no ha desfet les maletes ni s'ha instal·lat.

la feina s'ha convertit en malalta crònica, s'allisa els llençols al llit de l'hospital.

no hi ha cap mena d'amor dins paula.

si hi ha alguna cosa dins paula, és odi, que creix i creix.

aquests sentiments no han entrat dins d'ella per si sols, algunes persones hi ha hagut de treballar fort.

la foscor baixa, al bosc alguns animals comencen a remorejar, al cau de la guineu es regira alguna cosa, dos homes cansats caminen de pressa pels carrers del poble, volen arribar a casa, amb la família i el televisor. s'encenen alguns llums aïllats. en algunes cuines criden alguns nens. la mare porta el sopar a taula. uns fars giren fatigosament travessant la boira. ningú pensa en el bosc com en un paisatge. el bosc és un taller. no som pas en una novel·la costumista!

no hi ha cap esperança més dins paula.

Elfriede Jelinek: la desena dona que rep el premi Nobel de Literatura.

1 NOTES BIOGRÀFIQUES

Elfriede Jelinek naix el 1946 a Styrie, Àustria. Son pare d'origen txec i jueu, era químic i empleat en la investigació de material de guerra, de manera que escapa de les persecucions. Sa mare prové d'una família de l'alta burgesia de Viena. Allà Elfriede creix, aprèn música (piano, orgue i flauta) i composició al Conservatori de Música de la ciutat. Després de l'institut es posa a estudiar Teatre i Història de l'Art a la Universitat alhora que continua els seus estudis musicals. El 1971 obté el diploma d'organista al Conservatori de Viena. Ha creat òperes junt a la compositora Olga Neuwirth.

Comença ben prompte a escriure poemes. Debuta amb un recull de poesies el 1967. El contacte amb el moviment d'estudiants dels anys 60 farà que els seus escrits prenguen una orientació de crítica social. El 1970 apareix la seua primera novel·la (traduïda al castellà *Somos reclamos, baby!*) i l'any 72 la següent.

Després d'alguns anys que passa a Berlín i a Roma, al començament dels anys 70 es casa amb un alemany i des del 74 ha residit entre Berlin i Munich alternativament.

Va estar afiliada al Partit Comunista austriac durant 17 anys, el va deixar el 1991.

Com d'altres escriptors i escriptores de llengua alemanya es va dedicar de forma molt primerenca al Hörspiel «obres audibles», literatura concebuda per ser escoltada per ràdio (una mena de radionovel·les).

Quan l'any 2000 va entrar a formar part del govern la ultradreta de Jörg Haider, va prohibir que les seues obres es representaren a Àustria. Després va canviar d'opinió.

És la desena dona que rep el guardó de l'Acadèmia Sueca. Va ser premiada pel «flux musical de veus i contraveus de les seues novel·les i obres teatrals, en les quals mostra una extraordinària passió lingüística i l'absurd dels clixés socials i el seu poder subjugador» segons l'Acadèmia.

Els textos de Elfriede són difícils de classificar en un determinat gènere, ja que oscil·len entre la prosa i la poesia, l'himne i el conjur, són textos que contenen tant escenes de teatre com seqüències fílmiques. Ha escrit un gran nombre de textos per a la ràdio i el teatre. Ha sigut traductora, ha escrit un llibret d'òpera, i l'adaptació de la seua novel·la per al cinema *La pianista*.

A Alemanya ha tingut molt d'èxit sobretot als anys 80. És una autora molt polèmica. Altres vegades se la qualifica d'autora de protesta. En totes les seues obres reflecteix una visió descarnada de la societat austríaca. Feminista confessa, que desemmascara les hipocresies de la societat contemporània i la sexualitat malaltissa, sense oblidar la crítica mordaç de la condició de la dona a Occident i del destí a què està encadenada.

L'univers que presenta en les seues obres és radical, provocatiu, dur i combatiu.

En concret en *Les Amants* fa una radiografia del model patriarcal. Desgrana dos móns paral·lels i quotidians viscuts per dones sota el paraigua de la misogínia i el patriarcat. El matrimoni, la maternitat, els costums, les normes socials, en definitiva com funciona la societat occidental.

En castellà estan publicades les següents obres:

- *Los excluidos; La pianista; Deseo, Las amantes* (ed. El Aleph).
- I en català té *Les amants* en ed. 62 i *Els exclosos* en ed. Columna.

2 ORIENTACIONS SOBRE L'OBRA. *Les amants*

L'obra comença amb un capítol titulat *Pròleg* en el qual presenta el lloc on passarà tota l'obra. Ens situem en un país bonic, muntanyós, amb prats, camps, ... Just al mig d'aquest país hi ha una fàbrica construïda per unes bones persones. A la fàbrica treballen dones que cusen sostenidors, faixes i calces. Anuncia que la història comença a la ciutat on es troba la central de la fàbrica i allà dalt de la vall prealpina, al bell mig dels boscos, s'hi troba la sucursal.

El segon capítol s'anomena *Imici*. Hi apareix Brigitte, que ha decidit ser una dona completa per a un tipus que es diu Heinz. Brigitte treballa a la fàbrica, és filla il·legítima d'una mare que cus sostenidors i faixes, el mateix que ella. De Brigitte no es diu l'edat que té però sí que va fent-se vella i que cada vegada la competència és més jove. Heinz és fill d'un camioner i d'una dona que s'ha pogut quedar a casa. És electricista i voldria un dia poder obrir un negoci propi. Heinz té un futur, Brigitte vol tenir un estatus que li done la possibilitat de tenir dret a un futur.

Després ve el capítol de *l'exemple de paula*, ací apareix l'altre personatge principal que serà Paula i que només un poc més endavant s'enamorarà d'Erich. Paula és de pagés i fa vida de pagés, té 15 anys. Ara ja és prou gran per poder pensar què li agradaria ser: mestressa de casa o dependent. Ara de moment vol aprendre costura, vol viatjar i anar al cinema. Sa mare li diu que de costurera de res i que ella el que ha de fer és cuidar el seu pare i el seu germà Gerard. Però el pare consenteix perquè no pot matar-la. I comencen els anys d'aprenentatge de paula.

Així tenim ja el començament de dues històries paral·leles que funcionen com dues novel·les diferents però contades en alternança un capítol d'una i una de l'altra.

Són dos ambients totalment diferents, un més rural on es desenvoluparà la història de Paula i l'altre urbà i burgès on es desenvoluparà la història de Brigitte. Brigitte vol tenir un fill, vol quedar-se embarrassada i casar-se i dedicar-se als fills. Però la família de Heinz volen una dona millor per al seu fill que esdevindrà un petit empresari. Pràcticament tota la part central de llibre està ocupada pel festeig.

Per fi Brigitte es quedarà embarrassada i aconseguirà el que volia: casar-se amb Heinz; Paula també es casa amb Erich. A partir del capítol del *casament* es conten les dues històries alhora. Un línia de Paula i a sota l'altra sobre Brigitte. Dues dones protagonitzen dues històries on el conflicte principal serà el casament i la maternitat.

La novel·la acaba igual que comença. La primera part de

l'últim capítol, *l'Epíleg*, és com el tancament del cercle, gairebé amb les mateixes paraules que el començament del llibre.

Paula acaba gitant-se de tant en tant amb algun home per diners. Es fa prostituta i al final del llibre ella treballa a la fàbrica, al lloc que havia deixat Brigitte. Paula ja no té ni marit ni fills. S'ha separat. Mentre que Brigitte té una família i un negoci. Brigitte s'ha escapat del seu destí. A Paula li ha tocat el rebre.

3 ACTIVITATS

0. Fes una **lectura en veu alta** per a la resta dels companys de classe (caldrà preparar-la bé abans).

1. El títol mateix d'aquest capítol ens situa al **lloc** on passa l'acció. Explica'l. L'autora utilitza un díctic espacial «a dalt»; aquestes paraules es contraposen a quines? Llig el resum de la novel·la que apareix al final i entindràs millor quin és l'espai d'aquest text.

2. Des de la primera paraula sobta que no hi haja **majúscules** (aquest és un recurs de l'avantguarda). Quina és la intenció de l'escriptora quan fa servir aquest recurs? Quins altres trets avantguardistes trobes al text? Canviaria el text amb la utilització de majúscules? Per contraposició al text hi ha dues paraules que estan escrites totes en majúscules: ENTREGA i DEPÉN. Còpia les frases on apareixen. Per què en aquest cas estan escrites completament en majúscules? Creus que açò els dona un significat diferent o especial?

3. Fes un **resum** del capítol de *Les amants* que apareix en començar aquesta unitat.

4. Ens trobem en un **ambient rural**. Com es mostra al text?

5. Busca les **comparacions** i les **metàfores** que apareixen pel que fa al personatge d'*asma*. Com defineix l'autora aquest personatge físicament i psicològicament?

6. *Les amants* va ser publicada el 1975 per primera vegada a Alemanya i escrita un any abans. Creus que les **relacions de domini** que reflecteix aquest text han canviat molt, poc o gens?

7. Localitza al text les paraules amb les quals l'autora fa **referència al cinema**. Quin sentit tenen?

8. Pel que fa al personatge principal, Paula, quina edat té? Quins indicis dóna el text per saber-ho? Quin és el **futur de Paula**? Coneixes alguna xica que pense igual que Paula en el teu entorn? Creus que el text dóna una visió realista de la vida del nostre entorn o pel contrari penses que és més que res una paròdia?

9. Comenta la frase que dóna peu a aquesta unitat: «**Si hi ha algú que tingui un destí, vol dir que és un home. Si hi ha algú que rebi un destí vol dir que és una dona.**» Realitza un debat sobre aquest tema amb tot el grup.

10. Paula i Brigitte, les dues protagonistes femenines de l'obra, apareixen com subjectes totalment dependents per a les quals el **matrimoni** és l'única possibilitat de tenir un futur. Creus que ara per ara el matrimoni està basat en l'amor?

11. Elfriede Jelinek és la desena autora que ha rebut el premi Nobel de Literatura. Busca quines escriptores han estat les seues predecessores.